

Månedsoversigt over plantesygdomme.

314. — September — 1950.

Der blev for september modtaget 81 beretninger; endvidere blev der besvaret 399 forespørgsler.

Lufttemperaturen lå som middeltemperatur indtil omkring månedens midte ca. 2° over normalen, der er på $11-13^{\circ}$, derefter faldt temperaturen og lå i månedens tredje uge omtrent på normalen, medens den i fjerde og sidste uge lå $1-2^{\circ}$ under normalen.

Nedbøren blev som i juli og august usædvanlig stor og nåede for hele måneden og for hele landet 111 mm — månedens normal er 57 mm. Nedbørsmængderne var nogenlunde jævnt fordelt over hele måneden, dog med forholdsvis store afvigelser fra egn til egn. De største mængder faldt i Jylland, hvor nedbøren for alle landsdele var mere end dobbelt så stor som normalen, medens den for Øernes landsdele var langt mindre og svingede fra 10 til 35 mm over normalen — med undtagelse af Bornholm, der fik omtrent dobbelt nedbør. For de forskellige landsdele målttes følgende nedbørsmængder og med månedens normal i (): Vendsyssel 134 (53), Vestjylland 158 (67), Midtjylland 146 (62), Østjylland 115 (55), Sydjylland 167 (69), Sønderjylland 144 (69), Fyn 83 (53), Midt- og Vestsjælland 70 (48), Nordøstsjælland 65 (52), Sydøstsjælland 59 (49), Lolland og Falster 86 (51) og Bornholm 114 (58).

SYGDOMME PÅ LANDBRUGSPANTER.

KORN OG GRÆSSER.

Sortrust (*Puccinia graminis*) konstateredes med svagt angreb på indsendt hvede fra Vestsjælland.

BÆLGPLANTER.

Kløverens knoldbægersvamp (*Sclerotinia trifoliorum*) synes ikke at have været af betydning i september; af i alt 45 beretninger skrives i de 29 om intet eller ubetydeligt angreb, i 9 om sjældne og i 7 om almindelige og af disse 16 blot om stærke angreb i 3 beretninger.

Almindelig meldug (*Erysiphe polygoni*) omtaltes i en enkelt beretning og med stærke angreb på nykløver (J. P. Skou, Odder).

Skivesvamp (*Pseudopeziza medicaginis*) blev konstateret hos fire indsendte lucernepróver.

Stængelsvamp (*Colletotrichum trifolii*) konstateredes hos 6 indsendte lucernepróver fra: Brørup, Haderslev, Stege, Store-Heddinge, Ringe på Fyn og Vårlose i Nordøstsjælland; denne svamp er nærmere omtalt i slutningen af denne månedsoversigt.

BEDEROER.

Virus-gulsot (*Beta virus 4*). Angrebsbilledet for august blev stærkere i løbet af september. Der modtoges i alt 51 beretninger, og i 44 af disse skrives om almindelige angreb og i halvdelen af disse om stærke og i halvdelen om svage angreb; i de øvrige 7 beretninger skrives i 6 om sjældne angreb og i 1 om ubetydeligt angreb. Af beretningerne kan iøvrigt nævnes følgende enkeltheder: „Der findes næppe en mark på Falster, der ikke er mindst 10—15 % angrebet, og mange marker er 90—100 % angrebet“ (Ejgil Hansen, Nykøbing F.); „fra 8. til 16. septb. er topvægten hos sukkerroer faldet fra 850 til 692 g som følge af angrebet“ (N. Engvang Hansen, Alling-aabro); „betydeligt tab, især hvor toppen allerede er vissen“ (J. P. Skou, Odder); „sukkerroerne er mindre gule end fodersukkerroerne“ (B. Bendtholm, Ødum Forsøgsstation). Med henblik på smittekilder i egne, hvor der er stærke angreb, skrives: „næsten ingen frøavl her på egnen“ (R. Sørensen, Fjerritslev); „her er ingen frøavl af beder“ (H. P. Nielsen, Ulstrup v. Randers); „også i egne, hvor der slet ikke er nogen frøavl“ (Fr. Nielsen, Haderslev); „særlig i den østlige del af området, hvor der dyrkes en del bederoefrø“ (N. A. Drewsen, Tørsbøl) og „i de fleste marker her omkring må angrebene siges at være almindelige og svage, men nogle enkelte marker er stærkt angrebet. Disse marker ligger ikke i nærheden af frømarker, men afstanden fra gården til marken er lille, og det ser ud, som om smitten har bredt sig fra gården og udefter“ (M. Bindsbøll, Rødbyegnen). Endvidere om anden årsag til gule blade med virus-gulsot: „virus-gulsot er næppe hovedårsagen; mest minder de gule blade mig om et modningssymptom“ (P. Riis Vestergaard, Samsø) og „for en stor del skyldes det nok, at næringen er opbrugt. Det er et spørgsmål, om vi ikke skal til at udbringe en del af kvælstoffet på et senere tidspunkt for at få en frisk og god top“ (H. Quistgaard Mortensen, Kibæk). Til slut skal endelig gives følgende iagttagelse: „Som helhed har markerne stadig et gulligt skær, men på grund af det fugtige vejr holder toppen sig helt godt, og de indre blade i bladkronen står frisk grønne og dækker over den værste skade“ (Frede Rasmussen, Tystofte Forsøgsstation).

KÅL, KÅLROER o. a. KORSBLOMSTREDE.

Borbrist kan meget vel iagttages allerede nu: „I flere kålroemark er denne sygdom meget fremherskende, og selvom der tilsyneladende ikke er meget at se på marken, så har en nærmere undersøgelse vist, at en stor del af roerne er marmorert“ (F. Bek Pedersen, Hobro).

Mosaiksyge konstateredes hos indsendte turnips.

Hvidplet (*Cercospora* (*Cylindrosporium*) *brassicae*) fandtes på indsendte kålroeblade.

KARTOFLER.

Kartoffelskimmel (*Phytophthora infestans*). Tørforrådnelse synes at være fremtrædende mange steder og undertiden ret stærk; af i alt 46 beretninger skrives således i 37 om almindelig tørforrådnelse og i 20 af disse om stærke og i 17 om svage angreb. Denne vurdering synes dog fortrinsvis at gælde tidlige og middeltidlige sorter, da der ved månedens udgang endnu sad en stor del sildige kartofler i jorden som følge af det yderst slette optagningsvejr. Angrebet svinger naturligvis med: bekæmpelsens godhed og varighed, endvidere hypningen og dennes gode gennemførelse, samt ikke mindst med skimmelangrebets styrke, der i år synes at være mere uens i styrke fra egn til egn, end det sædvanligvis er; andre lokale forhold kan gøre sig gældende, og ikke mindst nedbørens størrelse, idet store mængder af regn må skønnes at kunne føre skimmelsporerne vidt omkring.

Kartoffelskurv (*Actinomyces scabies*). Angrebene skønnes at være forholdsvis godartede. Der skrives dog udtrykkelig, at da optagning endnu ikke er afsluttet, kan angrebene ikke bedømmes endeligt.

Vådforrådnelse (bakterioser). Der skrives i adskillige beretninger, at der allerede nu er konstateret stærke angreb af vådforrådnelse og hovedsagelig hos tidlige sorter, og hvor disse er kulet våde, hvilket desværre meget ofte var uundgåeligt. På lave arealer, der har været overmåde fulde af vand, er en stor del knolde rådne i jorden. Det gælder også her, at sygdommens omfang ikke lader sig overse, før optagning af de sildige sorter er endt.

Pulverskurv (*Spongospora subterranea*) konstateredes sidst på måneden hos indsendte knolde.

HANS R. HANSEN.

SYGDOMME PÅ HAVEBRUGSPLANTER.

Besvarelse af 25 af de udsendte skemaer har givet følgende resultat:

	Intet ell. ubet.	Sjældne svage	Sjældne stærke	Alm. svage	Alm. stærke
Æbleskurv	1	3	3	14	10
Pæreskurv	0	4	3	9	14
Gul monilia — æble	1	2	2	15	9
Gul monilia — pære	1	3	2	13	5
Gul monilia — blomme	1	2	1	13	9
Hindbær-stængelsyge	0	1	0	9	13
Filtrust — solbær	3	3	2	3	9
Selleri-bladpletsyge	0	3	6	9	3
Kartoffelskimmel — tomat ...	0	1	3	6	11
Rosen-stråleplet	1	2	0	9	13

Revner, der er fremkommet på grund af den megen fugtighed, ses i adskillige afgrøder, ikke alene i æbler, pærer, blomster og tomater, men f. eks. også i kål, og der klages endog over revnede porrer.

FRUGTTÆRER OG FRUGTBUSKE.

Æbleskurv (*Fusicladium dendriticum*) har bredt sig en del, men indberetningerne om dens udbredelse er ret forskellige. Fra Holbæk Amt hed det i sidste indberetning, at der kun var få, små pletter, men nu har billedet ændret sig, idet der skrives: „Min meddelelse i sidste måned må jeg vistnok trække tilbage, for nu er der masser af senskurv, navnlig hvor sprøjtningerne ikke er fortsat til sidste øjeblik“ (Henrik Nielsen). Fra Sydjylland hedder det: „Skurven har bredt sig en del på frugterne af Boiken m. m., men senskurven er her ikke så slem som i fjor“ (Lars Hansen). Fra Maribo Amt: „Skurven har bredt sig en del i den sidste måned, særlig angrebet er Boiken. Laxtons superb og Pigeon, hvorimod Cox's Orange har klaret sig godt“ (Sander Nielsen). I Thy har skurven stadig væk bredt sig, fordi der har været så utrolig megen regn (G. Ejsing). Gennemgående lyder der flere klager fra privathaverne end fra erhvervsplantningerne over senskurv. Dette er vel rimeligt nok, thi sprøjtningerne fortsættes ikke så længe i haverne som i plantagerne. Desværre volder det stadig vanskeligheder at sprøjte sent nok; fra Odense skrives: „Senskurv meget almindelig, hvor man ikke har sprøjtet sent! — Sorteringsreglerne tillader ikke bordeauxvædske på frugterne, og pudsemaskinerne på pakkecentralerne beskadiger den tidlige og tyndhudede frugt — folk tør derfor ikke sprøjte sent med bordeauxvædske“ (J. Korte-gård).

Pæreskurv (*Fusicladium pirinum*) optræder varierende, men det er særlig i privathaverne, den er slem. Som helhed er den nok lidt værre end æbleskurven.

Gul monilia (*Monilia fructigena*) har bredt sig en del i den sidste tid, og har været alvorlig mange steder på alle tre frugtarter: æble, pære og

blomme, dog tilsyneladende mindst på pære. Det er bemærkelsesværdigt, at der skrives både fra Nordthy (G. Ejsing) og fra Esbjerg-Vardeegnen (M. Sørensen), at gul monilia er sjælden. Sidstnævnte fremsætter den formodning, at det, at der på den egn er færre stærkt indelukkede haver end andre steder, måske er årsagen hertil. Det er meget muligt, at der er noget om dette. I Nordthy er de indelukkende haver jo heller ikke talrige. Det er dog værd at lægge mærke til, at der meldes om megen skurv i Thy, så overfor den har vinden tilsyneladende ikke virket hemmende.

Som fremmede faktor for den gule monilia nævnes som sædvanlig: skurv, beskadigelse af æbleviklerlarver, knopviklerlarver o. a. larver samt revner af forskellig art, og desuden for tæt bestand af frugter, særlig af blommer, hvor hele „klaser“ kan være angrebet.

Hindbær-stængelsyge (*Didymella applanata*) er meget udbredt og alvorlig mange steder. Fra Holbæk Amt skrives: „Selvom de gamle skud er fjernet meget tidligt, er der vist ingen, der kan sige sig fri i år“ (Henrik Nielsen). Fra Fyn: „Jeg tror ikke, at der findes en plantning på Fyn, som er fuldstændig fri for stængelsyge“ (J. Kortegård), fra Maribo Amt: „De fleste hindbærplantninger er stærkt inficeret med stængelsyge“ (Sander Nielsen), og adskillige andre indberetninger er af nogenlunde samme karakter. Fra Sydjylland skrives dog: „Ikke så slem på disse egne som for år siden. Den hurtige nedklipping af bæreskuddene og sprøjtning med bordeauxvædske fra begge sider efter bærhøsten synes at hjælpe godt“ (Lars Hansen).

Filtrust (*Cronartium ribicola*) har betydelig udbredelse adskillige steder i landet, og den og skivesvamp (*Gloeosporium ribis*) har ofte bevirket meget stærkt bladfald, og med de lave priser, der har været på bærfrugten, lader folk buskene passe sig selv.

SYGDOMME PÅ KØKKENURTER.

Selleri-bladpletsyge (*Septoria apii*) optræder meget varierende. Balder fremhæves fra flere — men ikke fra alle sider — som meget modstandsdygtig. Fra Sydjylland skrives, at for meget kvælstof på lave kalital oger skaden stærkt (Lars Hansen). At velgødede planter synes at klare sig bedst, fremhæves fra anden side. De store variationer i angrebets styrke tilskrives også frøsmittens varierende styrke.

Kartoffelskimmel (*Phytophthora infestans*) er meget udbredt på frilandstomaterne, hvor de ikke er sprøjtet tilstrækkeligt med bordeauxvædske el. lign.

PRYDPLANTER.

Rosen-stråleplet (*Diplocarpon rosae*) er meget udbredt, så mange steder er roserne bladløse og har ofte været det længe. Hvor der er sprøjtet omhyggeligt med bordeauxvædske, har det hjulpet afgørende. Der er ligeledes set god virkning af sommersprøjtning sammen med frugttræerne, hvor disse har fået Tiomin efter blomstringen (G. Ejsing, Thy).

Fra Odense skrives: „Rent katastrofalt. Vi skal sikkert til at dyrke de

gammeldags roser igen!! De er de eneste, der nogenlunde holder bladene!“ (J. Kortegård). Fra Roskilde: „Det er en begivenhed at finde tehybrider med blade. De gamle remontantroser og flere storblomstrede polyantharoser er mest hårdføre“ (G. Mayntzhusen).

ANNA WEBER.

SKADEDYR PÅ LANDBRUGSPLANTER.

KORN OG GRÆSSER.

Gåsebillelarver (*Phyllopertha horticola*). Fra Brønderslev skrives: „Allerede nu indløber der klager over pletter i rugen. Det har vist sig at være gåsebillelarver, der optræder pletvis i fantastiske mængder“ (H. Olesen). Der rapporteres ligeledes om skader i rugen fra Hobro (F. Bek Pedersen) og Mols (P. Mumm).

Agersneglen (*Agriolimax agrestis*). Fra Dybvad berettes følgende: „Her på egnen har sneglene bogstaveligt talt afgræsset en rugmark — også en følge af det fugtige efterår“ (H. P. Fogtmann).

BÆLGPLANTER.

Stængelål (*Ditylenchus dipsaci*). I de 24 indberetninger, vi har modtaget, omtales angreb af vekslende styrke i 23; kun 1 meddeler, at angreb ikke er set. Også i denne måned foreligger der en del resultater af systematiske undersøgelser, hvoraf vi her vil nøjes med at gengive enkelte. På Samsø fandtes rødkløverål på 50 %, lucerneål på 32 % og hvidkløverål på 8 % af de undersøgte ejendomme; der var dog i reglen tale om svage angreb — „vistnok svagere end sædvanlig“ (P. Riis Vestergaard). Fra Mors: „Angreb i størstedelen af øens græsmarker. I år har angrebene været mest fremtrædende i rødkløvermarker“ (Engelhart Jensen). Fra Hobro skrives, at hvidkløverålen træffes hyppigst og betyder mest der på egnen (F. Bek Pedersen). Fra Thyregod: „Undersøgelse af en snes sammenhængende ejendomme gav til resultat, at der intet angreb fandtes“ (P. Trosborg). En undersøgelse af 38 ejendomme i Vis Herred afslørede, at kun 3 var fri for kløverål (N. A. Drewsen). „I det nordlige Nordsjælland findes stængelål sjældent“ (H. E. Jensen). „Ved en systematisk undersøgelse angående kløverålens optræden på 41 ejendomme i Kornerup-Svogerslev fandtes kløverål på 3 ejendomme. Angrebene var dog ikke særlig alvorlige“ (M. Greve).

Kløversnudebiller (*Apion spp.*). Af 20 indberetninger melder 12 om svage og 3 om stærkere angreb. Fra Mors skriver Engelhart Jensen: „I genvæksten efter frøkløver og på arealer beliggende op mod frømarker findes ofte ret stærke angreb af snudebiller.“ Fra Haderslev: „Der kan træffes marker, især lige efter høst, hvor næsten hvert eneste blad er gnavet“ (Fr. Nielsen). Fra Vis Herred: „Svage angreb i alle rødkløverfrømarker“ (N. A. Drewsen).

Fra Marbjerg: „Var vandret over en markvej og havde raseret et større stykke af det nye udlæg, men pludselig efter regn standsede angrebet“ (M. Greve). På Stevns har angrebene været svage, næsten alle marker blev pudret (K. Iversen).

BEDEROER.

Oldenborrelarver (*Melolontha vulgaris*). Se diverse skadedyr.

Knoporme (*Agrotis segetum*). Se diverse skadedyr.

Bedefluen (*Pegomya hyoscyami*). Kun fra Han Herred omtales angreb: „Meget ondartede angreb af 3. generations larver satte ind i første halvdel af september. Bladene ser ud, som om de har fået en kraftig nattefrost. Det er ikke så let at afgøre, hvor meget roerne er hemmet i væksten ved de 3 angreb; men toppens kvalitet er det i hvert fald gået stærkt ud over“ (R. Sørensen).

KÅL, KÅLROER o. a. KORSBLOMSTREDE.

Kålblad hvepsen (*Athalia spinarum*) har også i september i visse egne optrådt ret ondartet. „Kålblad hvepsens larve hærger for tiden de sent såede turnipsmarker“ (H. P. Fogtmann, Dybvad). Ved Holstebro er enkelte marker helt afribbede (P. O. Overgaard). Fra Brande skrives om et enkelt stærkt angreb i turnips (P. Trosborg). På Samsø er det gået ud over sent sået sennep, mens kålroe- og kålfrømarker er gået fri (P. Riis Vestergaard). På Blangstedgaard er larverne almindelige på hvidkål (Arne Sørensen).

Knoporme (*Agrotis segetum*). Se diverse skadedyr.

Kålorme (*Pieris brassicae* og *P. rapae*). 20 indberetninger omtaler stærke eller ret stærke angreb, 17 svage eller slet ingen angreb. Fra Thy skrives: „Der har været usædvanligt mange og usædvanligt stærke angreb af kålorme i haverne. Mange steder, hvor man ikke har brugt DDT-sprøjtninger eller -pudringer er alle kålarter, også grønkålen ribbet“ (G. Ejsing). Enkelte steder i Sønderjylland optrådte larver, der vandrede ud fra markerne på jagt efter et velegnet sted til forpupningen, meget generende ved at kravle op ad husmurene i tætte stimer (H. Jepsen, Løgumkloster, og M. Surlykke Wistoft, Krusaa). Fra Gram bemærker Wisti Raae om angrebet: „Slem. Der pudres ofte for sent. D. v. s. larverne dør naturligt, men det gør kålen også, eller den er ialtfald fordærvet.“ Fra marskegnene skrives: „Næsten ingen mark er gået fri for kælormens gnav, og de afribbede kælroeanter er et almindeligt syn“ (Vald. Johnsen, Skærbæk). „Hvidkål, blomkål og grønkål stærkt angrebet, kælroer svagere“ (Viggo Nielsen, Højer). Fra Stevns berettes om ret stærke angreb i haverne og en del angreb i de udlagte rapsfrømarker (K. Iversen). Fra Abed: „Total ødelæggelse af rosenkål, som er helt afribbet for bladkød, grønkål er knap så medtaget. Bekæmpelsen vanskelig, da det så godt som aldrig er vejr til pudring eller sprøjtning“ (Erland Vestergaard).

Krusesyge galmyggen (*Contarinia nasturtii*). Der foreligger 23 beretninger om stærke og 8 om svage angreb på kælroer. Det ser ud til at krusesygens følgesygdom, halsræddet, har bredt sig stærkt overalt i landet i

den forløbne måned. Af modtagne indberetninger citerer vi i flæng: Fra Han Herred: „Angreb meget almindelige, men der er stor forskel fra mark til mark på angrebsstyrken. I modsætning til, hvad der blev skrevet i sidste månedsberetning, synes wilhelmsburger at angribes meget stærkere end bangholm. I en mark med halvdelen bangholm og halvdelen wilhelmsburger talte jeg ca. 15 % angrebne planter i wilhelmsburger og ca. 4 % i bangholm“ (R. Sørensen). Fra Ulstrup skriver H. P. Nielsen om halsræddet, at der tilsyneladende ingen forskel er i angrebsstyrken hos bangholm og wilhelmsburger. Fra Horsens: „Mange steder er toppen næsten gået af kålroerne på grund af krusesygen med efterfølgende bakteriose“ (Aksel Nielsen). Fra Silkeborg: „En del marker, især med bangholm, ret medtagne. En del steder har man skuffet toppen af de angrebne planter for at hindre forrådnelsen i at trænge ned i roen“ (J. J. Søndergaard). Fra Gram: „Meget stærke angreb i år, bangholmstammerne klarer sig bedst på grund af den længere hals. Angrebet er så stærkt i år, at mange må overveje, om man vedblivende kan så kålroer“ (A. Mortensen). Fra Skælskøregnen: „Stærke angreb almindeligt udbredte“ (Viggo Sørensen).

Om krusesygen på kål foreligger der kun 6 indberetninger. Fra Sønderjylland skrives: „Der har været en del klager over den i den sidste tid. Efterårsblomkålen snyder mange steder næsten 100 %“ (M. Surlykke Wistoft). Fra Blangstedgaard: „Hvor ingen sprøjtning er foretaget, har der været ret kraftige angreb i efterårsblomkålen“ (Arne Sørensen). Fra Han Herred: „Angrebene væsentligt svagere end normalt“ (G. Ejsing).

Kålfluellarver (*Chortophila brassicae* og *C. floralis*). 17 indberetninger melder, at angrebene er svage eller slet ikke iagttaget. Fra Vendsyssel og Vejleegnen foreligger 4 meddelelser om stærkere angreb. Fra Vendsyssel: „Mange forholdsvist stærke angreb iagttaget“ (H. P. Fogtmann, Dybvad). „Sildigt plantede blomkål stærkt angrebne“ (J. Wested, Fossevangen). „Meget ondartede angreb, der sammen med halsråd efter krusesyge generer kålroerne stærkt“ (H. Olesen, Brønderslev). Fra Vejle skrives: „Der er i år ved prøveoptagningerne fundet mange upåagtede larveangreb i roerne“ (Arne Anthonsen). På Mors er der ikke set efterårsangreb de sidste 7—8 år (Engelhart Jensen).

KARTOFLER.

Smælderlarver (*Agriotes spp.*). Se diverse skadedyr.

Oldenborrelarver (*Melolontha vulgaris*). Se diverse skadedyr.

Knøporme (*Agrotis segetum*). Se diverse skadedyr.

FRUGTTÆR OG FRUGTBUSKE.

Bladlus (*Aphididae*) på frugttræerne. Ingen af de 12 indberetninger melder om nævneværdige angreb.

Blodlus (*Eriosoma lanigerum*). 9 beretninger melder, at angrebene er svage eller ikke iagttaget. I 2 beretninger meldes om stærkere angreb. Fra Holbæk Amt skrives: „Kun forholdsvist svage angreb i år. Vel på grund af

det regnfulde vejr" (Henrik Nielsen). Fra Maribo Amt: „Angrebene af blodlus ikke så kraftige som i fjor, sandsynligvis på grund af det kølige og ustadige vejr" (Sander Nielsen). Fra Odense Amt: „Sjældne og ubetydelige angreb" (J. Kortegård). Blangstedgaard: „Almindelig med mindre kolonier. Ikke særlig kraftige, har haft lidt svært ved at klare sig her i år. Om det skyldes to Bladan-sprøjtninger i foråret, udsætning af hvepse (træffes i alle plantninger her), eller vejret, kan være svært at afgøre" (Arne Sørensen).

Syre hvepsen (*Ametastegia glabrata*). Fra Sorø Amt berettes: „Angreb af dette skadedyr er nærmest uhyggeligt. Mange melder om 50 % frugter angrebet. Her har vi plukket ca. 100 kasser Cox's Orange, og ved en grov sortering under plukningen blev der 13 kasser, der var beskadiget af syrehvepsens larver" (Ejner Christensen).

Bladhvepselarver (*Priophorus padi*). Disse larver, der lever på mange forskellige løvtræer og urter, optrådte på hindbær ved Viborg (E. Agger) og på skyggemorel ved Glostrup.

Æblevikleren (*Carpocapsa pomonella*). I 8 beretninger meldes om svage eller uvæsentlige angreb. I 4 beretninger omtales stærkere angreb. Fra Maribo Amt: „Angreb af æblevikler almindelige, men kun få steder af alvorlig karakter" (Sander Nielsen). Fra Odense Amt: „Angreb ses mange steder, men sjældent af større betydning" (J. Kortegård). Fra Gram: „En hel del frugt beskadiget" (Wisti Raæ). Fra sydlige Sønderjylland: „Vikleren har i år gjort sig stærkere gældende end de nærmest foregående år" (M. Surlykke Wistoft). Også fra Sorø Amt meldes om mange frugter med ormehuller (Ejner Christensen).

Blommevikleren (*Laspeyresia funebrana*). 7 beretninger melder om ingen eller betydningsløse angreb, 2 om stærkere angreb. Fra Holbæk Amt: „Angreb almindelige, men vist af knapt så stor betydning som i fjor" (Henrik Nielsen). Fra Odense Amt: „Ret almindelig; men uden væsentlig betydning" (J. Kortegård). Fra Sorø Amt: „Især på Italiensk Svedske og Althanns ses ofte ret stærke angreb" (Ejner Christensen).

Knopviklerlarver (*Tortricidae*) har igen i år forvoldt skade ved at gnave på frugten. I 4 beretninger meldes om udbredte men svage angreb; 5 beretninger melder om stærke angreb. Fra Hjørring Amt skrives: „Træffes ret almindeligt, uden at der dog er tale om større skadevirkning" (Frode Olsen). Fra sydlige Sønderjylland: „Knopviklergnav er almindeligt, men højst 50 % af sidste års angreb" (M. Surlykke Wistoft). Fra Maribo Amt: „Findes i så godt som alle plantager, nogle steder er op til 20 % af æblerne gnavet af larverne" (Sander Nielsen). Fra Holbæk Amt: „Desværre alt for almindeligt. — Mange steder op til 40—50 % af frugterne angrebne. Et af de alvorligste skadedyr i år" (Henrik Nielsen).

Frugttræspindemiden (*Paratetranychus pilosus*). 8 beretninger melder om stærkt aftagende eller svage angreb, 3 om stærke angreb. Blangstedgaard: „Meget aggressive hele sommeren, men stagnerede i det fugtige efterår, og der træffes ikke den mængde vinteræg som sidste efterår" (Arne Sørensen). Spangsbjerg: „Angrebene er aftaget meget i det fugtige vejr i august og september" (Edv. Christiansen). Fra Maribo Amt: „I de fleste plan-

tager findes mange vinteræg af rødt spind" (Sander Nielsen). Fra det sydlige Sønderjylland: „— det findes, men det er også alt" (M. Surlykke Wistoft). Fra Thy: „Stærke angreb mange steder" (G. Ejsing). Fra Holbæk Amt: „Mange kraftige og svage angreb ses nu, såvel i Midol- som i standardsprojtete træer" (Henrik Nielsen).

KØKKENURTER.

Gulerodsfluen (*Psila rosae*). Af 27 beretninger omtaler 9, der alle kommer fra Jylland, stærkere angreb; som sædvanlig er det gået værst ud over haverne. „Dette skadedyr har hærget i næsten alle gulerodsmarker, men da det er små arealer, der dyrkes med gulerødder, er skaden økonomisk ikke så stor. Værst er det i småhaver, der er gulerødderne helt ødelagt" (Vald. Johnsen, Skærbæk). Fra det sydlige Sønderjylland skrives: „Der er ikke een have, der kan sige sig fri for kraftige angreb" (M. Surlykke Wistoft). På forsøgsstationen ved Spangsbjerg har sommergulerødderne været en del angrebne, mens de grovere vintersorter er gået næsten fri (Edv. Christiansen). Fra Thy: „Der har sidst på sommeren været noget angreb af gulerodsfluens larve, selv hvor den søges bekæmpet med DDT og Parathionpudder". (G. Ejsing).

DIVERSE SKADEDYR.

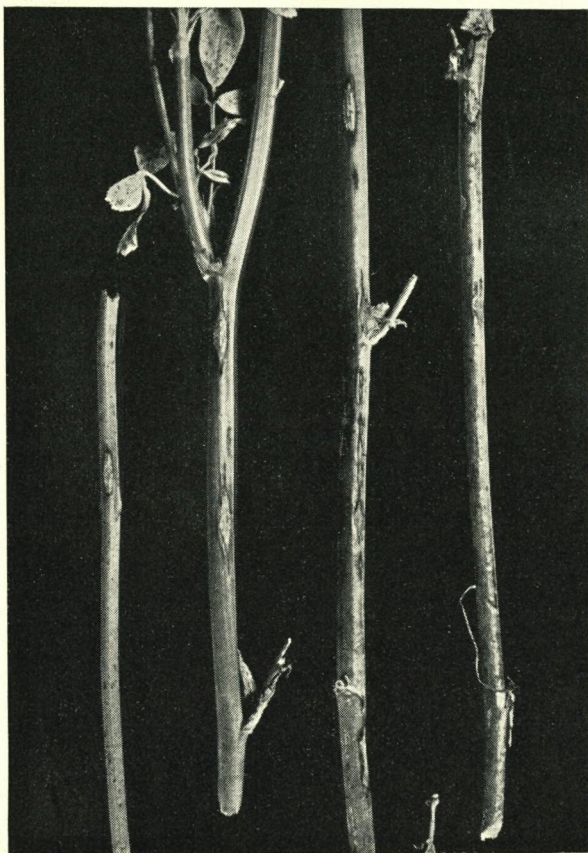
Smælderlarver (*Agriotes spp.*). Kun i 7 af 22 beretninger omtales stærke angreb. Det er først og fremmest gået ud over kartoflerne, der flere steder er blevet uegnede til menneskeføde. En enkelt nævner angreb på rødbeder og porrer (Wisti Raae, Gram). Af indberetningerne kan vi citere: „Stærke angreb i en del kartoffelafgrøder" (Kr. Nielsen, Skive). „En del gnav i kartofler, så det bliver vanskeligt at sortere de pågældende partier til eksport" (A. Madsen, Borris). „Angreb på kartoffelknolde synes ret hyppige i år" (P. Trosborg, Brande). „Enkelte ret ondartede angreb i kartofler" (L. Hangaard Nielsen, Videbæk).

Oldenborrelarver (*Melolontha vulgaris*). Der foreligger kun ganske enkelte meddelelser om angreb; det har navnlig drejet sig om skader på kartofler, og fra Skanderborg skrives: „På enkelte lokaliteter har oldenborrelarver gjort betydelig skade i bederoer. Der er tale om larver med flyveår i 1951" (N. Pedersen).

Knoporme (*Agrotis segetum*). Også disse dyr har været årsag til en del skade på kartoflerne. Iøvrigt er det gået ud over hvidkål, blomkål, rosekål og forskellige rodfrugter. På Blangstedgaard standsedes et angreb i blomkål ved vanding med Midol (Arne Sørensen).

OLE WAGN og KNUD LINDHARDT.

STÆNGELSVAMP PÅ LUCERNE. (*Colletotrichum trifolii*).



Lucernestængler angrebet af *Colletotrichum trifolii*.

I september 1949 fandtes en stængelsvamp (*Colletotrichum trifolii*) på lucerne forskellige steder på Sjælland og Lolland. I august og september i år er svampen iagttaget i de fleste lucernedyrkende egne i landet. Det synes især at være de Puits-stammerne, der angribes.

Colletotrichum trifolii har forvoldt store skader på lucerne og rødkløver i Amerika. Den er ret varmekrævende med en minimumstemperatur på 10° C, optimumstemperatur på 28° C og maximumstemperatur på 35° C, hvorfor den navnlig optræder ondartet i de sydlige stater i U. S. A. samt i Sydamerika. Man har i Amerika konstateret, at sygdommen er særlig ondartet på afgrøder, der stammer fra visse amerikanske lokaliteter samt på afgrøder af syd-

europæisk herkomst. I Amerika har man frembragt modstandsdygtige stam-
mer, der fremavles på lokaliteter, der erfaringsmæssigt er bedst egnede.

I Europa iagttoges svampen for første gang på lucerne i Tyskland i 1933.
Også i Ungarn er den iagttaget (1941). En hel række af bælgplanter kan an-
gribes, således arter af slægterne *Medicago*, *Trifolium*, *Melilotus* og *Ornitho-*
pus. I Tyskland har angrebet navnlig været ondartet på sidstnævnte.

Alle overjordiske plantedele samt den øvre del af roden kan angribes,
men angrebet ses hyppigst ved rodhalsen og den nedre del af stængelen. Der
fremkommer aflange, lidt indsunke pletter med en mørkebrun-sort rand
og en lysebrun-grålig midte. Pletterne kan flyde sammen, og hvis de bre-
der sig rundt om hele stænglen, bliver bladene gule oven for angrebsstedet,
og stængelen visner. Sker angrebet ved rodhalsen, dør som regel hele plan-
ten. Stænglen bliver skør og brækker let på de angrebne steder.

På bladene skal svampen kunne fremkalde forskelligformede lysebrune-
rødbrune pletter, men bladangrebet er ikke så udbredt som stængelangrebet.
Også blomsterstande kan angribes og dø.

Sygdommen kan findes på planter i alle aldre og synes at være mindst
lige så fremtrædende i udlægsmarker som på ældre planter. Den begunstiges
af fugtigt vejr, særlig når det følger efter en varm periode.

Da det er sandsynligt, at svampen kan overføres med frøet, vil afsvam-
ning være hensigtsmæssig. Sygdommen er ikke så ubredt efter såning i efter-
året eller det tidlige forår, men dette forhold har vel næppe praktisk inter-
esse. Af større betydning er stammernes modstandsdygtighed og frøets prove-
niens.

Foruden *Colletotrichum trifolii* er der i udlandet iagttaget endnu to
Colletotrichum-arter på lucerne, nemlig *Colletotrichum destructivum* og
Colletotrichum graminicolum, der dog begge har konidier, der er en del større
end hos *Colletotrichum trifolii*. *Colletotrichum destructivum* fremkalder
symptomer, der meget minder om dem, der fremkaldes af *Colletotrichum tri-*
folii; men den danner ikke så skarpt afgrænsede pletter.

GUDRUN JOHANSEN.